

سیاست‌نامه‌های قاجاری
سی و یک اندرزنامه سیاسی عصر قاجار
جلد چهارم

گردآوری و تصحیح:
دکتر غلامحسین زرگری‌نژاد

نگارستان اندیشه
تهران، ۱۳۹۵

سرشناسه: زرگری نژاد، غلامحسین، ۱۳۲۹ - ، گردآورنده، مصحح
عنوان و نام پدیدآور: سیاست‌نامه‌های قاجاری: سی و یک اندرزنامه سیاسی عصر قاجار/
گردآوری و تصحیح غلامحسین زرگری نژاد. وضعیت ویراست: [ویراست ۲]
مشخصات نشر: تهران: نگارستان اندیشه، ۱۳۹۵. مشخصات ظاهری: ج ۴.
شابک: دوره: 7-09-978-600-8273-09-1؛ ج ۱: 5-03-978-600-8273-03-5؛ ج ۲: 6-06-978-600-8273-06-6؛
978-600-8273-07-3؛ ج ۴: 0-08-978-600-8273-08-0

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: تعدادی از رساله‌های این کتاب قبلاً تحت عنوان "سیاست‌نامه‌های قاجاری:
رسائل سیاسی" در سال ۱۳۸۶ منتشر شده است.
یادداشت: کتابنامه.

عنوان دیگری و یک اندرزنامه سیاسی عصر قاجار. موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی.
موضوع: ایران - تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ ق. -- اسناد و مدارک. ایران --
اسناد و مدارک. -- اسناد و مدارک.

تلفظی کنگه: ۳۹۵/۳۰/۱۳۱۰ DSR. رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۷۴۰۷۲۷
شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۲۰۵۲

سیاست‌نامه‌های قاجاری

سی و یک اندرزنامه سیاسی عصر قاجار (جلد چهارم)

گردآوری و تصحیح: دکتر غلامحسین زرگری نژاد

ناشر: نگارستان اندیشه

چاپ و صحافی: نسیم

طراح جلد: سعید صبابی

حروفچینی و صفحه‌آرایی: مرتضی انصاف‌منش

نوبت چاپ: نخست، ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت دوره: ۱۳۰۰۰۰ تومان

همه حقوق اثر برای مؤلف محفوظ است

نشانی ناشر: م. انقلاب اسلامی، ابتدای خ آزادی، خ استاد بهزاد، پلاک ۲۹، واحد ۷

تلفن: ۶۶۴۳۵۴۳۳ - نمابر: ۶۶۹۴۳۵۴۳

مقدمه ناشر

انتشار کتاب، در روزگاری که همه چیز رنگ و بوی مجازی به خود گرفته، به سان قماری است که از ابتدا نتیجه‌اش هویداست. ناشران قدیمی و با سابقه، کم و بیش آلوده‌ی این قمار هستند و با همه دشواری‌ها همچنان به آن تن می‌دهند. در مقابل، تازه‌واردان که با دنیایی از آرمان و آرزو پا به این عرصه نهاده‌اند در مدتی کوتاه زیر فشارهای متعدد فعالیت‌های فرهنگی، قافیه را باخته و برای همیشه از این قمار خارج می‌شوند. در این میان، معدود ناشران و مؤسسات خصوصی، که همچنان راه پر فراز و نشیب نشر را می‌پیمایند به پشت‌گرمی سرمایه‌ی اجتماعی و همراه دست‌آران کم‌شمار کتاب زنده‌اند. انتشارات مؤسسه نگارستان اندیشه، به سبب تجربه ده‌ساله‌ی مدیریتش در بخش‌های خصوصی، سرمایه‌ی اجتماعی خوبی را فراهم آورده و آن را با هزار امید در این مسیر به اشتراک نهاده است.

مؤسسه نگارستان اندیشه مینو، به عنوان یک مؤسسه فرهنگی - هنری چند منظوره، دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فعالیت رسمی خود را از نیمه‌ی سال ۱۳۹۳ آغاز کرد. انتشار کتاب، برگزاری نشست‌ها و برنامه‌های آموزشی، اجرای فعالیت‌های فرهنگی - هنری و انجام پروژه‌های تحقیقاتی، آموزشی و مطالعاتی از جمله رسالت‌ها و اهدافی است که این مؤسسه برای خود ترسیم کرده است. لیکن در بدو امر، مدیران مؤسسه برای پرهیز از فعالیت‌های موازی و تکراری، برنامه‌ای ویژه و منحصر به فرد را طراحی کردند تا برای نخستین بار، به عنوان یک مجموعه کوچک و خصوصی، پلی میان افراد و نهادهای فرهنگی - پژوهشی ایران با سایر کشورها برقرار نمایند. مؤسسه با آگاهی از مقتضیات ویژه‌ای که در این مسیر وجود دارد، مرامنامه‌ای را برای فعالیت‌های خود تنظیم کرد که مهم‌ترین بند آن، حفظ استقلال کامل فعالیت‌ها و عدم دریافت هیچگونه کمک مالی یا بودجه از افراد، نهادها و مؤسسات خصوصی و عمومی در خارج از کشور است. در مواجهه با نمونه‌های داخلی هم تا حد امکان تلاش شد تا وقت و انرژی فراوانی که معمولاً برای جلب همکاری، مشارکت یا حمایت نهادهای دولتی و عمومی صرف می‌گردد به فعالیت‌های خصوصی سوق داده شود تا حرکت این بخش شتاب بیشتری پیدا کند. هدف‌گذاری صحیح در این

مسیر موجب شد که در مدتی کوتاه کارنامه‌ای قابل اعتنا فراهم آید که تمام آن متکی به ظرفیت‌های مؤسسه و مستقل از حمایت‌های دولتی بود. برگزاری چندین کنفرانس و کارگاه در کشورهای فرانسه، لهستان، مجارستان، هند و گرجستان و اجرای طرح‌های نوآورانه و ابتکاری نظیر تأسیس نخستین کاوشکده باستان‌شناسی کودک، نمونه‌ای از فعالیت‌های متعدد و متنوع مؤسسه در یکسال اخیر است.

واحد انتشارات مؤسسه با نام «نگارستان اندیشه»، پیش از تأسیس مؤسسه، و با اخذ مجوزی مستقل از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فعالیت خود را شروع کرد لیکن انتشار آثار تخصصی در گروه‌های مختلف را از اواخر سال ۱۳۹۳ آغاز کرد. این انتشارات با طراحی پنج کارگروه اصلی، برای انتشار آثار تألیفی، پژوهشی و ترجمه، به حد توان و امکانات خود سرمایه‌گذاری مطلوب انجام داد که حاصل آن انتشار بیش از بیست اثر در نخستین سال فعالیتش بود. تثبیت نام و کاره انتشارات، به این روند شتاب داد به نحوی که پیش‌بینی می‌شود در دومین سال فعالیت، بیش از چهل عنوان کتاب منتشر سازد. این فعالیت‌ها بیش از هر چیز مرهون همراهی پیکر روان استادانی است که تیم نسبتاً جوان مؤسسه را در پیمودن مسیر ناهموار فعالیت‌های فرهنگی «میدوار و دلگرم می‌سازند».

در حال حاضر انتشارات نگارستان اندیشه دارای پنج کارگروه با عناوین: مطالعات تاریخی و ایران‌شناسی؛ روانشناسی و مدیریت؛ مطالعات فرهنگ و ادبی؛ مطالعات شهری؛ دانش و نرم‌افزار است. در واقع واحد انتشارات، مکمل سایر فعالیت‌های مؤسسه بوده و با مشاوره و راهنمایی ده‌ها تن از استادان و پژوهشگران به انتخاب و انتشار آثار مبادرت می‌ورزد. از آنجایی که تمام این کامیابی‌ها برخاسته از سرمایه‌ی اجتماعی مجموعه است، لذا هدف اصلی مؤسسه (در همه‌ی واحدها) استفاده از همراهی و همکاری حداکثری شخصیت‌ها و مجموعه‌های فرهنگی و افزودن سرمایه‌ی اجتماعی خود است تا این مسیر راه همگام با دیگر نیک‌اندیشان میهن با دلگرمی بیشتری پیماید.

مدیرعامل

فهرست مطالب

۱۱	میزان الملل
۱۱	[نقد فرنگی مآبی و فرنگی مآبان]
۱۶	[دبه و خضایض اهل دبه]
۲۰	[نقد عقاید منکران خدا و پیامبر]
۱۱۷	[شرح احوال پیامبر]
۱۱۸	ذکر ولادت حضرت رسول مختار علیه و آله السلام
۱۱۸	[بعثت و هجرت]
۱۱۹	در بیان بعضی از احوالات آن قنوه انام علیه السلام به طور اختصار
۱۲۵	ذکر دعوت نمودن حضرت خیر البشر علیه السلام مردم را به اسلام
۱۲۹	ذکر توجه آن حضرت به شعب ابوطالب علیه السلام
۱۳۱	ذکر قبول نمودن بعضی از اهالی مدینه در موسم حج نبوت آن بزرگوار را
	بیان تشریف فرمایی حضرت رسول صلی اله علیه و آله به غار ثور و حضرت امیرالمومنین علیه السلام را در
۱۳۳	فراش خود داشتن
۱۳۶	ذکر وقایع سال اول از هجرت
۱۳۶	وقایع سال دوم هجرت
۱۴۱	[سؤال از علت پایداری و ترقی دولت]

۱۵۱	[افسام کمپانی]
۱۶۵	تحفة خاقانیه
۱۷۶	وظایف حکمرانی
۱۷۸	دلیل لزوم وجود سلطان عقلاً
۲۴۱	رساله در وجوب دعای شاه
۲۴۶	دلیل رجوع به دعای پادشاه
۲۴۶	در بیان براهین وجوب دعای پادشاه
۲۴۹	در تحریر و ترتیب اعلام پادشاه اسلامیان پناه، خلدالله ملکه و دام دولته، مخصوصاً بر این داعی دولت‌خواه
۲۵۰	در تعریف و توصیف پادشاه
۲۵۴	در موحّد بودن پادشاه
۲۵۶	در رد ایراد جهال مسلم
۲۶۷	[رساله در اصلاح امور]
۲۷۲	پیش‌شعای از حقیقت حال
۲۷۴	در انواع سلطنت
۲۷۵	در معنی دولت
۲۷۸	در حقیقت آزادی
۲۷۸	در فواید قانون
۲۸۱	نسبت شرع با عرف
۲۸۲	فوائد مشورت
۲۸۲	در مصلحت روز و اصلاح امور
۲۸۳	[شرایط سد باب اشتباه کاری]
۲۸۳	[شرایط سد باب طمع]
۲۸۴	[ترکیب مجلس امن]
۲۸۴	[ترکیب مجلس وزرا]

۲۸۵	[سقوط میرزا آقاخان نوری و تأسیس اولین مجلس شوری در ایران]
۲۸۷	ادارات دولت
۲۸۹	وزارت جنگ
۲۹۸	وزارت خارجه
۳۰۲	وزارت مالیه
۳۱۵	وزارت عدلیه
۳۱۹	وزارت دارالحکومت
۳۳۱	وزارت علم و معارف
۳۶۱	وزارت دربارخانه
۳۷۳	سلوک و ملوک مظفری
۳۹۹	رساله تحفةالملوک
۴۱۱	قانون مظفری
۴۴۳	رساله در تعریف تشکیل ملت متمدن
۴۴۵	شرح مقصود: [تعریف ملت و شعبات آن]
۴۴۶	بیان شعبه اول: [سلطنت مختصه ضرورت ملت کمال]
۴۸۰	بیان شعبه دوم: [وظایف هیأت علمای روحانی]
۴۸۶	بیان شعبه سیم: [تکالیف رعیت]
۵۰۷	کتابنامه
۵۱۱	نمایه‌ها